

Bouře

Sotva se stočila cesta za roh, vyvstalo za střechami nebe, usmrčující svou černou výhrůžkou jakoukoliv nadějí. Cesta se strachem přikrčila, krávy svésily hlavy až k zemi a vůz přestal klapat, avšak otec si přitlačil slaměný klobouk, jehož skývy mu vítr ohýbal, a zvedl bič v ruce nad loket obnažené, s žilami tlustě naběhlými. Leč hvizdot biče oněměl, když se ozvalo zaprašnění, trhající jim nebesa přímo nad hlavami, a Jeník se zachytil matčiny ruky. Ale hned se jí pustil a zbledl ještě víc, neboť i v matčinych očích přistihl hrůzu. Každý se musí bát za sebe a jeden druhého nemůže zachránit! Otec se na něho ani neohlédl, prudce škubal opratí a košile na zádech se mu nadouvala větrem. Matčiny oči na něm konečně spočinuly, ale chtěly ho učít odevzdanosti: „Pán Bůh o nás ví!“ Jeník se však bál a chtěl záruku, že nebude zabit.

Dědina klečela vzadu pod stromy a vůz byl už uprostřed polí, krajina se tiskla k zemi jako koroptev, ženy utíkaly bosy, s hlavami sehnutými, muži s kosami na ramenou, dvě dlouhé řady nezmandelovaných snopů ležely od jednoho konce na druhý jako pobité vojsko a fůry se narychlo dokládaly a hrbily hřbety

před hněvem nebes, znovu a znovu se otvírajících. Jen dřevěný kříž stojí tiše na rozcestí a rozpíná ramena do hrůzy mraků.

Zůstane tu brzy sám a snad mu blesk urve půlku těla, a pak tu bude stát zas, mlčenlivý Trpitel a Bůh lidmi opuštěný, strašlivý symbol, jehož se i rouhači troufají dotknout jenom v opilosti.

Teď ryjí do prachu směšné stopy své ubohosti, ponížení strachem, k dědině touží a čím jsou jí blíží, tím je jim lehčeji. Jeník se za nimi dívá a závidí jim: hle, Skládaloovi byli před chvílí až u silnice, a teď už zatáčejí k humnám, vítr bere ženským sukňě a odkrývá jim kolena, už je nevidět, otvírají asi právě vrata, střechu mají nad hlavou a nad střechou korunu veliké jabloně, pod nohama suchou půdu a říkají si, hledíce do mračen: „Jak je nám dobře, že jsme doma!“ A vlaštovky tichounce štěbetají a sotva hlavičky vystrkují z hnízda.

Jeník si myslí: „Sedět tak nyní pěkně u okna a dívat se, jak slípky utíkají pod kůlnu!“ Však zarazí se, otec stojí vztyčen nad žebřím a matka dělá kříž při každém zablesknutí. Jeník vidí zdola otcovu postavu proti černému nebi, ani kabát nemá na sobě, matka hýbe potichu rty, kravky kývají hlavami a přimhuřují oči, kdykoliv zahřmí.

„Sedět tak v suchu u okna,“ napadá znova Jeníka, ale hned potom pohlédne na otce a na matku a nemůže polknout, cosi těžkého v něm roste, překážka neodstranitelná...

Vůz skočil přes mez a vyjíždí na roli a Jeník jde s bičem ke krávám, aby se neplašily. Matka už podává snopy. Jeník hladí Stráčenou po čele a strachem se modlí: „Anděle boží, strážce můj...“, a pak říká: „Pane Bože, ať naložíme aspoň sedm mandelů.“ Bojí se hrozně a zapomíná dýchat, ale doma by už nechtěl být, leda s tatínkem a s maminkou; nic by nepomohlo, kdyby jen sám byl v bezpečí...

Už dva mandele jsou na fůře a z třetího zbývá pár snopů; Jeník svírá netrpělivě pěsti, když to s některým snopem trvá příliš dlouho, a teď, hleďte, ještě se ke všemu povříslo rozvázalo, teď zas byl snop příliš těžký a spadl matce nazpátek, fůra je vyšší a vyšší, už jen dva mandele, a bude to!

Otec stojí nahoře bez klobouku a po ruce mu teče krev, maminka, chudák, v modré sukni se napíná a nemůže dosáhnout, zrní a vousy jí padají do očí, do úst, za košili, pot jí teče po tváři a nemá kdy si jej utřít, černá prohlubeň visí už nad samou hlavou a praští to v ní, až nohy podklesávají; Bože, ještě jeden mandel!

Jeník bere Stračenu u huby a pojíždí k tomu poslednímu; travička mezi strniskem se chvěje v černém větru, neboť černé je vše, země, nebe... Jeník vzhlédl, otcova bílá tvář zůstala přibita k mračnům, strašná svítivá hloubka se za ním rozevřela a krávy srazeny děsným úderem spadly na kolena; otec se svezl po fůře k zemi, zatímco matka se chytila klanice, bledá jako smrt. Jeník plakal a spínal ruce, ale nemohl si vzpomenout na žádnou modlitbu.

V mracích to hluboce domumlávalo a déšť se spustil; otec šel nejistým krokem ke kravám a pomáhal jim na nohy, matka utírala Jeníkovi slzy, hladila ho po vlasech a nemohla ze sebe vypravit slova. Fůra se zakymácela a poslední mandel zůstal na poli, nebe se řítilo k zemi těžkými proudy deště.

„Stoupněte na kolo!“ křičel otec, ale dunivé zaburácení pohltilo jeho slova a vůz sklouzl po mokrém svahu; kolo stálo okamžik ve vzduchu a fůra se jen zázrakem nepřevrátila. Ale i zázrak přijali v této chvíli samozřejmě, odhodláni na smrt jako na život.

Otec šel sehnout nad předním kolem; kůže mu svítila přes košili a voda vystříkovala z bot, ale nevěděl o ničem, všecek proměněn v napětí, jímž zachycoval každé zakolísání fůry, a nesměl být překvapen ani úderem hromu, kterým se skončí vše.

Matka odtahovala Jeníka od fůry, neboť tam je nebezpečí větších; jenom tatínek tamtudy musí jít, nikdo tam nemůže jít místo něho, staň se co staň...

Jeník najednou ucítil chuť hlíny v ústech a div se nezalkl sladkou pokorou, jež ho tiskla k rozmoklé zemi a zároveň ho zbavovala tíže. Hledal očima otce, ale viděl jenom přihrblá záda, a najednou prásk! obě krávy ležely na kolenou, otec se zvrátil

na břeh a ohlédl se na matku s Jeníkem a v očích měl už únavu. Déšť stál jako zeď mezi nimi a dědinou: ó Bože, což tu přece zahyneme? Však hle, trpělivé oči krav se první otevřely a zvířata se sama od sebe opřela do prostranků, lidé jenom následovali v mrákotách.

Kříž se vynořil ze tmy s rameny rozpjatými. Všichni tři se modlili nahlas, jdouce mimo.

Cesta od kříže k humnám vedla takřka oním světem, a když se první zídky ukázaly, jejich radost byla nenadálá a krásná jako nezasloužená odměna. „Jsme opravdu naživu?“ tázali se, bláto mezi prsty bylo tak teplé, lípy voněly a déšť ustával. Otec se konečně obrátil a usmál se tak čistě bledou tváří, jak ho Jeník nikdy dosud neviděl. Matka se ještě neodvažovala, smích se jí zdál ještě rouháním.

Pak se podívali na sebe a na promoklou fůru. „Říkala jsem, abychom už nejezdili,“ povídala matka, ale pak se taky zasmála, neboť se nikomu nic nestalo.

Jeník šel k Stračeně, ale zadržel ruku, napřaženou k pohlazení, když viděl, že jí tekou z otevřených očí veliké slzy. Nevěděl, že krávy mohou taky plakat.